

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Pruteanu, S. Arnaut, A. Minciuna)
Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (jud. N. Clima, S. Novac, I. Corolevschi,
O. Sternioală, T. Vieru)

ÎNCHEIERE

10 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nina Vascan

examinând cererea de revizuire depusă de Partidul Politic „Patria”, reprezentat
de avocatul Igor Pohila,

în cauza de contencios administrativ la cererea depusă de Comisia Electorală
Centrală cu privire la anularea înregistrării concurentului electoral Partidul Politic
„Patria” și confiscarea sumelor de bani

și la contestația depusă de Partidul Politic „Patria” cu privire la anularea hotărârii
Comisiei Electorale Centrale nr. 3069 din 26 noiembrie 2014,

împotriva deciziei din 29 noiembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, prin care
a fost respins recursul depus de Partidul Politic „Patria” și s-a menținut hotărârea din
27 noiembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 26 noiembrie 2014 Comisia Electorală Centrală a depus cerere la Curtea de
Apel Chișinău, prin care a solicitat anularea înregistrării concurentului electoral
Partidul Politic „Patria” și confiscarea în beneficiul statului a sumelor de bani primite
de concurentul electoral, în cadrul campaniei electorale pentru alegerile parlamentare
din 30 noiembrie 2014.

La 27 noiembrie 2014 Partidul Politic „Patria” a depus la Curtea de Apel
Chișinău contestație împotriva hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3069 din
26 noiembrie 2014 (f. d. 47-50, vol.I).

În motivarea contestației Partidul Politic „Patria” a indicat că hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3069 din 26 noiembrie 2014 este neîntemeiată și pasibilă anulării, deoarece Comisia Electorală Centrală, la adoptarea acestei hotărâri, a reieșit din informația prezentată de Inspectoratul General de Poliție, conform căreia concurentul electoral Partidul Politic „Patria” a utilizat în campania electorală pentru alegerile parlamentare din 30 noiembrie 2014 mijloace financiare din străinătate.

În consecință, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3069 din 26 noiembrie 2014 s-a decis de a cere Curții de Apel Chișinău anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2749 din 13 octombrie 2014 cu privire la înregistrarea candidaților la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea Partidului Politic „Patria”, a simbolului electoral și confirmarea reprezentantului cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțe.

De asemenea, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3069 din 26 noiembrie 2014 s-a decis de a cere Curții de Apel Chișinău să dispună încasarea în beneficiul statului a sumelor de bani primite de concurentul electoral în cadrul campaniei electorale pentru alegerile parlamentare din 30 noiembrie 2014.

Prin hotărârea din 27 noiembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca nefondată contestația depusă de Partidul Politic „Patria” cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3069 din 26 noiembrie 2014.

S-a admis cererea depusă de Comisia Electorală Centrală.

S-a anulat înregistrarea concurentului electoral Partidul Politic „Patria”, efectuată prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2749 din 13 octombrie 2014, cu modificările ulterioare.

S-au confiscat și s-au făcut venit la bugetul de stat mijloacele financiare din străinătate în sumă de 8158506 de lei, utilizate intenționat de concurentul electoral Partidul Politic „Patria” pentru finanțarea alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014 (f. d. 193-200, vol. I).

Prin decizia din 29 noiembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins recursul depus de Partidul Politic „Patria” și s-a menținut hotărârea din 27 noiembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 231-239, vol. I).

Pentru a decide astfel, instanța de recurs a conchis că prima instanță a emis o hotărâre legală și întemeiată, iar criticele formulate în recurs sunt nejustificate și se combat prin constatările relatate.

La 14 ianuarie 2016 Alexandr Voronovski a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 29 noiembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de recurs și dispunerea încetării procesului în temeiul art. 265 lit. a) Cod de procedură civilă.

Prin încheierea din 17 februarie 2016 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins ca tardivă cererea de revizuire depusă de Alexandr Voronovski.

La 04 decembrie 2020 Partidul Politic „Patria”, reprezentat de avocatul Igor Pohila, în temeiul art. 449 lit. h) Cod de procedură civilă, a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 29 noiembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de recurs și a hotărârii din 27 noiembrie

2014 a Curții de Apel Chișinău, cu adoptarea unei noi hotărâri de admitere a contestației depuse de Partidul Politic „Patria” cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3069 din 26 noiembrie 2014 și respingerea cererii depuse de Comisia Electorală Centrală cu privire la anularea înregistrării concurentului electoral Partidul Politic „Patria” și confiscarea sumelor de bani.

În motivarea cererii de revizuire, revizuentul a relatat că la data de 04 august 2020 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea în cauza *Partidul Politic „Patria” și alții contra Republicii Moldova* (cererile nr. 5113/13 și altele 14), menționând că ingerința în drepturile electorale ale reclamantului nu a respectat standardele impuse de art. 3 din Protocolul nr. 1. În special, descalificarea partidului reclamantului de a participa la alegeri nu se bazează pe dovezi suficiente și relevante, procedurile comisiei electorale și a instanțelor interne nu au oferit părții solicitante suficiente garanții împotriva arbitrajului, iar deciziile autorităților interne nu aveau raționament și astfel, erau arbitrare. Din aceste motive, Curtea a hotărât că a avut loc încălcarea articolului 3 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Revizuentul a considerat că deși revizuirea deciziei instanței de recurs nu îi va restabili în totalitate drepturile încălcate și în special, nu îi va restabili dreptul de a participa la alegerile, care deja au avut loc, totuși anularea deciziei ilegale îi va restabili reputația în ochii opiniei publice și îi va oferi satisfacție morală.

Mai mult, revizuirea este necesară pentru anularea sancțiunii sub forma confiscării mijloacelor bănești ale revizuentului.

De asemenea, revizuentul a considerat că revizuirea deciziei instanței de recurs este necesară pentru ajustarea jurisprudenței naționale, la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

La 28 decembrie 2020 și 05 ianuarie 2021 Comisia Electorală Centrală a depus referință la cererea de revizuire, prin care a solicitat respingerea acesteia ca fiind inadmisibilă. Or, argumentele revizuentului formulate în cererea de revizuire nu sunt suficient de motivate și întemeiate pentru a demonstra cum anume poate fi remediat dreptul său încălcat, cel puțin parțial, nefiind astfel întrunite condițiile pentru aplicarea temeiului de declarare a revizuirii prevăzut de art. 449 lit. h) Cod de procedură civilă.

Studiind materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite cererea de revizuire depusă de Partidul Politic „Patria”, reprezentat de avocatul Igor Pohila, din motivele ce succed.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că la 01 aprilie 2019 a intrat în vigoare Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, fapt ce rezultă din art. 257 alin. (1) al Codului respectiv, iar conform art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169-171.

Inițial, Colegiul punctează că în conformitate cu art. 452 alin. (1¹) Cod de procedură civilă, dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces. Dacă instanța care examinează cererea de revizuire consideră necesară prezența participanților la proces, aceasta dispune înștiințarea lor.

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a decis examinarea cererii de revizuire depusă de Partidul Politic „Patria”, reprezentat de avocatul Igor Pohila fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei și orei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, or, este inoportună invitarea participanților la proces, întrucât argumentele expuse în cererea de revizuire au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actului judecătoresc contestat.

Articolul 446 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă prevede că pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol. Încheierile de încetare a procesului conform art. 265 lit. c) și d), precum și cele prin care se respinge acțiunea ca fiind tardivă conform art. 186¹ pot fi supuse revizuirii. Încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun revizuirii. În aceste cazuri, încheierile de inadmisibilitate a revizuirii nu se supun niciunei căi de atac.

În conformitate cu art. 447 lit. c) Cod de procedură civilă, sunt în drept să depună cerere de revizuire Agentul guvernamental, precum și subiecții menționați la lit. a) și b) din prezentul articol, în cazurile prevăzute la art. 449 lit. g) și h).

În conformitate cu art. 451 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă. Cererea de revizuire se depune la instanța competentă prevăzută la art. 448.

Articolul 448 alin. (2) Cod de procedură civilă prevede că cererea de revizuire împotriva unei hotărâri care, fiind supusă căilor de atac, a fost menținută, modificată sau casată, emițându-se o nouă hotărâre, se soluționează de instanța care a menținut, a modificat hotărârea sau a emis o nouă hotărâre.

La caz, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție precizează că la 04 decembrie 2020 Partidul Politic „Patria”, reprezentat de avocatul Igor Pohila, a depus cerere de revizuire în temeiul art. 449 lit. h) Cod de procedură civilă împotriva deciziei din 29 noiembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, devenită irevocabilă din momentul pronunțării (f. d. 17, vol. II).

În conformitate cu art. 449 lit. h) Cod de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.

Articolul 450 lit. f) Cod de procedură civilă stipulează că cererea de revizuire se depune în termen de 6 luni de la pronunțarea hotărârii sau deciziei Curții Europene a Drepturilor Omului – în cazul prevăzut la art.449 lit. h).

Deci, din coroborarea dispozițiilor art. 449 lit. h) și ale art. 450 lit. f) Cod de procedură civilă rezultă că cererea de revizuire se depune în termen de 6 luni de la pronunțarea hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului, prin care s-a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale.

Pornind de la aceste cerințe, se constată că hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, prin care s-a recunoscut încălcarea dreptului Partidului Politic „Patria” la alegeri libere, a fost pronunțată la 04 august 2020, iar cererea de revizuire a fost depusă la 04 decembrie 2020.

Reieșind din cele expuse, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că la depunerea cererii de revizuire în temeiul art. 449 lit. h) Cod de procedură civilă, Partidul Politic „Patria”, reprezentat de avocatul Igor Pohila, a respectat prevederile art. 450 lit. f) Cod de procedură civilă.

Cu referire la circumstanțele cauzei, Colegiul notează că la 26 noiembrie 2014 Comisia Electorală Centrală a depus cerere la Curtea de Apel Chișinău, prin care a solicitat anularea înregistrării concurentului electoral Partidul Politic „Patria” și confiscarea în beneficiul statului a sumelor de bani primite de concurentul electoral în cadrul campaniei electorale pentru alegerile parlamentare din 30 noiembrie 2014.

La 27 noiembrie 2014 Partidul Politic „Patria” a depus la Curtea de Apel Chișinău contestație împotriva hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3069 din 26 noiembrie 2014 (f. d. 47-50, vol.I).

Prin hotărârea din 27 noiembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca nefondată contestația depusă de Partidul Politic „Patria” cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3069 din 26 noiembrie 2014.

S-a admis cererea depusă de Comisia Electorală Centrală.

S-a anulat înregistrarea concurentului electoral Partidul Politic „Patria”, efectuată prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2749 din 13 octombrie 2014, cu modificările ulterioare.

S-au confiscat și s-au făcut venit la bugetul de stat mijloacele financiare din străinătate în sumă de 8 158 506 lei utilizate intenționat de concurentul electoral Partidul Politic „Patria” pentru finanțarea alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014 (f. d. 193-200, vol. I).

Prin decizia din 29 noiembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, s-a respins recursul depus de Partidul Politic „Patria” și s-a menținut hotărârea din 27 noiembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 231-239, vol. I).

La data de 04 august 2020 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea în cauza *Partidul Politic „Patria” și alții contra Republicii Moldova* (cererile nr.5113/13 și altele 14), prin care a constatat că părții reclamante nu i s-au acordat suficiente garanții procedurale împotriva arbitrajului. În special, Curtea a notat că Comisia Electorală Centrală a informat partea reclamantă cu privire la audierea sa din 26 noiembrie 2014 cu doar cincisprezece minute înainte, în loc de cele douăsprezece

ore cerute conform Regulamentului Comisiei Electorale Centrale, astfel, luând prin surprindere partidul reclamantului și lăsându-l nepregătit pentru audiere în fața Comisiei Electorale Centrale.

Mai mult, Curtea a notat că instanțele nu au reacționat în niciun fel și au lăsat fără răspuns asemenea argumente pertinente din partea părții reclamante, că nu există nicio dovadă în dosarul cauzei, care să susțină afirmația potrivit căreia cele opt milioane de lei, care aparțineau domnului Renato Usatfi, au fost folosiți în campanie sau că cele unsprezece autoturisme fuseseră cumpărate înainte de introducerea în Republica Moldova a celor opt miliarde de lei de către domnul Renato Usatfi și înainte de începerea campaniei electorale, cu atât mai puțin înaintate de crearea partidului solicitantului sau că tot combustibilul și comunicațiile mobile au fost plătite din contul bancar al părții solicitante.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat că instanțele nu au depus niciun efort, pentru a verifica dacă cheltuielile efectuate din contul bancar al părții solicitante au coincis cu cheltuielile pentru combustibil sau comunicații mobile, invocate în scrisoarea Inspectoratului General de Poliție din 26 noiembrie 2014. Instanțele au ignorat toate argumentele pertinente aduse de partea solicitantă și au acceptat fără ezitare ceea ce păreau a fi acuzații nefondate împotriva acesteia.

Astfel, Curtea a concluzionat că ingerința în drepturile electorale ale reclamantului nu a respectat standardele impuse de art. 3 din Protocolul nr. 1. În special, descalificarea partidului reclamantului de a participa la alegeri, nu se bazează pe dovezi suficiente și relevante, procedurile comisiei electorale și a instanțelor interne nu au oferit părții solicitante suficiente garanții împotriva arbitrajului, iar deciziile autorităților interne nu aveau raționament și, astfel, erau arbitrare.

Din aceste motive, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a hotărât că a avut loc încălcarea articolului 3 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acordând suma de 7500 de euro, la care se adaugă orice impozit imputabil pentru daune morale pentru partea reclamantă, 3500 de euro, plus orice impozit imputabil reclamanților, pentru toate costurile și cheltuielile suportate de reclamanții reprezentați de domnul S. Pavlovschi și 4500 de euro, plus orice impozit imputabil reclamanților, cu privire la costurile și cheltuielile suportate de reclamanții reprezentați de domnul I. Pohila.

În această conjunctură, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că la caz, este incidentă aplicarea art. 449 lit. h) Cod de procedură civilă, care prevede expres posibilitatea remedierii încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale, constatate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Or, prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 04 august 2020, pronunțată în cauza *Partidul Politic „Patria” și alții contra Republicii Moldova* (cererile nr.5113/13 și altele 14), a fost constatată încălcarea articolului 3 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care prevede că înaltele părți contractante se angajează să organizeze, la intervale

rezonabile, alegeri libere cu vot secret, în condițiile care asigură libera exprimare a opiniei poporului cu privire la alegerea corpului legislativ.

Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite cererea de revizuire depusă de Partidul Politic „Patria”, reprezentat de avocatul Igor Pohila, de a casa decizia din 29 noiembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, cu reținerea cauzei pentru examinarea recursului depus de Partidul Politic „Patria” împotriva hotărârii din 27 noiembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău.

Or, în conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. b) și alin. (6) Cod de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite unul din următoarele acte de dispoziție: încheierea de admitere a cererii de revizuire și de casare a hotărârii sau deciziei supuse revizuirii. În cazul în care o hotărâre examinată anterior în apel și în recurs a fost supusă revizuirii, cauza se trimite, după admiterea cererii de revizuire, la rejudecare.

În conformitate cu art. 195 Cod administrativ coroborat cu art. 449 lit. h), art.452 și art. 453 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se admite cererea de revizuire depusă de Partidul Politic „Patria”, reprezentat de avocatul Igor Pohila.

Se casează decizia din 29 noiembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, în cauza de contencios administrativ la cererea depusă de Comisia Electorală Centrală cu privire la anularea înregistrării concurentului electoral Partidul Politic „Patria” și confiscarea sumelor de bani și la contestația depusă de Partidul Politic „Patria” cu privire la anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 3069 din 26 noiembrie 2014 și se reține prezenta cauză în procedura Curții Supreme de Justiție pentru examinarea în ordine de recurs, a recursului depus de Partidul Politic „Patria” împotriva hotărârii din 27 noiembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Maria Ghervas

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nina Vascan